

VIII. CASTELULU MALAESCI.

(Urmare.)

Dela cetatea din „Coltiu“ pe suptu pôlele muntelui Retezatu spre resaritu in departare de 1 miliare trecundu prin satulu „Nuesior'a“ ajunge calatoriulu in satulu „Malaesci“; — acesta satu cu teritoriulu lui cu totu aflanduse incarcatu de petrii prin navala apeloru din munte aduse e micu si seracu, inse porta a sa insemnata de la castelulu anticu ce se afla aici.

Castelulu Malaesci e asediatu in capulu satului din susu pe coltiulu unui picioru de munte, carele pogora mereu din muntele celu mare, si se gata aici la imbinarea a doue perine; prospeptulu de aici strabate departe preste locurile mai redicate ale tierii Hatiegului spre apusu si m. n. asiediate, inse catra resaritu i se inchide acela prin ramulu de dealu ce e din colo de perin mai inaltu ca cetatea, iara catra m. d. sta inaltiatu muntele Retezatului, cu custurile lui ca unu altariu maiestaticu in biserica naturei.

Forma castelului e rotunda si mesurata, are giuru in pregiuru 40°, inse fiindca e asiediatu de catra apusu pe culmea ripei periului, pentru aceea i sau adausu la sucitur'a din josu si din susu a cercului iarasi cate o tarie rotunda cu $\frac{2}{3}$ parti a periferiei cercului in cerculu principale alu castelului imbinate, fara de a trece din leontru spre stirbirea cercului; iara de catra resaritu fiindu pogorulu spre celalaltu periu mai mereu cercului castelului, sau adausu din josu si din susu tarii in trii cornuri, din carele numai cate unu cornu ése inafara, iara doue se inbuca in murulu castelului.

Zidulu cercului in partea din josu de catra nord-ost este intregu ca de 5° inaltu, si numai de

asupra are un'a serie de gauri simple oblungi, iara de catra sudu. si west-nord este derinatu parte pana la unu loen, parte pana la pamentu; iara in midiloculu cerului castelului este unu turnu patratu de 4° la unu latu, si ca de 8° in lungu-acesta se vede a fi avutu usia intrarei susu ca de 2° dela pamentu de catra apusu, si a fi fostu im, partitu, socotindu si partea de subu usia intrarei in 3-ii caturii; iara subu turnu de catra m. n. se vedu esite din pamentu doue ziduri paralele ca o gura de celarin.

La acesta castelu nu se cunoose a fi fostu intrarea cu porta de catre, ci in latulu celu de catra m. n. alu triunghialu celui din josu aproape de cerculu murulu apare a fi fostu usia, pe carea in triunghiu si din acesta pe usia murulu castelului in leontru.

Cine au claditu acesta castelu? Si candu au fostu in flore? Lipsindumi documente nu pociu determina, inse dupa structura lui se vedesce a fi forte anticu, si coevu cu cetatea din Coltiu, si cu turnulu de la Rechitova.

CASTELULU DELA SALASIULU DE SUSU

Din josu de Malaesci in departare de $\frac{1}{2}$ ora este „Salasiulu de susu“, aici se pastredia o biserica g. n. veche de o data cu comunitatea; iara afara de satu de catra r. suntu ruinele unui castelu, carele si de nu arata a fi de totu anticu, totusi pentruca jace in ruine e demnu de insemnatu.

Forma acestui castelu e patrata oblunga, si se estinde de catra apusu spre r. de 60°, iara in latu de 28° — inse din leontru in unghialu paratiloru de catra m. d. si apusu cuprinde altu castelu póte mai vechiu in forma patrata ca de 20°

la unu latu; — zidurile dinafara ce au inchisu ambele acestea Castele, fiindu mai noue, n'au fostu mai inalte de catu, din josu ca de 3° si din susu ca de 2° si se cunosce cumu au fostu incunjurate cu vallu putinu afundu, si cornurile zidului de catra m. n. suntu intarite cu fortarétie sexagonu neregularu, si in linia aceluiasi zidu in departare egala 2 turnurèle patrâte, iara celealalte linii nu au acestu féliu de intarituri, ci in linia zidului celui dinafara de catra r. de in leontru suntu paretii a nesce curti mai noue, impartite in mai multe odai si prominente in capete cu portice, iara unde incépe zidulu cladiriloru mai betrane, pe derimatura zidului este crescutu unu frasinu vechiu ca de 2 secle, si dela acesta spre a. in linia zidului vechiu este zidulu turnului, si a: paretiloru unei bisericé si vedésce ca nu de multu sau parasitu; iara in quadratulu castelului celui mai vechiu, suntu derimaturile a nisce curti mari, ce au in frunte 14° in lungime, iara in latime de catra r. 8° unde se in fiindu pana in zidulu dinafara celu de catra si m. d.; aici suntu urme de 2 pivniti — iara in partea de catra apusu remaindu linia obla a fruntariului, din deraptu se angusta latimea in doue graduri.

Cine au claditu pe rendu aceste 2 castele impreunate, si subu cine sau derimatu, date istorice nu amu a mana; inse betranii satului mi au spusu ca acolo ar fi locuitu mai pe urma unu „Keresztes“, carele au tinutu cu rebélii imperatiei, si pentru aceea sau derimatu castelulu.

Ore acumu numitulu au tinutu cu Tököli Imre dela a. 1682 pana la a. 1690 sau cu „Rakotzi“ Franciscu dela a. 1703 pana la a. 1711 cine va desusi? Au dóra au urmatu respírea acestui castelu anca pe la a. 1551 candu subu Joanne Sigmundu principele Transilvaniei prin art. 4 din Sept. a. 1551 „castelele din fundulu nobililoru sau respítu“? — Au póte ca ambele catastrofe au trecutú preste densulu? (Vedí „Az Erdelyi diaeták végzéséinek foglalatja“ edata de G. I. 2 köt. 2 szak. 7. § 22 lap.)

(Va urma.)

BESERECA CATRA STATU SI NACIUNALISMU.

Pe catu de strinsu legate se vedu aceste intre sine, beserica, statulu, naciunea, in catu una fora alta nece ca potú sa existe, asia de neaperatu

sa cere a cunósce corelaciunea séu raportulu unei catra alta; una dintre caracteristecel populiloru civilisati, cea mai esentiale este, ca cu catu corelaciunile unei catra alta se stimescu mai cu consciintia, pe care e datore ver ce suflare, ce pórtia nume de omu, fie de veru ce limba, naciune, statu si relegiune, a o stima intraltu omu, cumu voesce se fie stimata a lui, cu atatu civilisarea inainta la gradu mai mare. Se intielege de sine, ca besereca si naciunalitatea abstragundu dela statu, suntu cu totul diferite atatu dupa natura, catu si dupa destinulu celu au. Beserica dupa conceptulu celu are institutu asediatu pe principie positive, e unu ce mai multu intuitivu, éra naciunalitatea unu ce concretu séu sensitivu; sfera tendentiei besericéi in progresulu seu subieptivu e nemarginita, éra naciunalitatea restrinsa intre marginile amesurate de cercustarile locului, tempului, si ale politiceii; de unde se vede retacirea prejudeceloru a celoru, cari punu naciunalitatea supra beserecei, cumu si cari o consacrésa pentru beserica, éra de alta parte ca una pe alta intru desvoltarea corespundetóre cu scopulu fiecarei in parte, potú sa se ajute, candu ad. nece convingerea consciintiei se periclitata, nece naciunalitatea se consacrésa.

Despre referintiele beserecei catra statu, si vice versa sa publicatu cate si mai cate disertari in organele publicitatei straine, cumu si intru ale nostre naciunali; unu estrasu dintr'acele pentru publiculu cetitoriu nece decatu n'aru fi de prisosintia, mai alesu cu aplicaciune la ideele despre relacíunele besericéi catra naciunalitate, ce se respandescu prin unii dintre publicistii romani, cari cutésa sa afirme si in stadiulu literaturéi de astadi: cumca precumu pentru trecutú paladiulu naciunalitatei romaniloru a fostu pastratu numai suptu sanctuariulu beserecei greco-ortodosse, séu cumu le place a numi pravoslavia, asia si in viitoriu numai suptu umbrirea acestui sanctuariu va mai poté susista. — Catu pentru trecutú sa respunda istoria, era pentru viitoriu le spunemu la acesti Domni publicisti, ca cu asemenea prejudece nu mai pe aceia ei voru mai sparie, cari din nefericirea lorú póte ca nece de nume nu i au auditu, de au romani órece umbra de literatura, — éra cari o precepu catu de catu, le voru respunde: ducetive cu aceste spaimete de prejudece in negura, de unde le ati scosu. Noi cunoscemu, ca literatura seu cultura limbei au fostu si va fi singurulú paladiu a tóte

naciuinitatiloru cunoscute dela inceputula lumei, care cu atata e mai nefrangibile cu catu origena, tatea limbei se pastrésa mai sacra seu mai curata; noi pentru nacinalitate, ce nu cunosce altu motivu de impulsu pentru desvoltare de catu cunoscintia de sine, nece am cerutu nece vomu cere alta garantie dela beserica, de catu ca sa nu ne impedece în literatura; chiermarea si datorintia beserecei ca a unui institutu supraumanu, este a se ajuta de literatura naciuinale spre ajungerea la scopulu seu care e universale, era nu particulare a unei seu altei numai naciuine, — ea are sa luminésa convingerea consciintieloru credinciosiloru sui prin invetiatura în limba loru naciuinale propria, era nu în limba imprumutata straina: oiele asculta numai pastorulu alu carui graiu elu cunosca.

În dejudecarea causeloru decadentiei culturai limbei romane, si prin urmare, si a nacionalitatiei, doua pareri sau desfasuratu pona acumu între romani întieleginti cu totulu opuse: unii ad. scaparea limbei romane de periciune nesimtita inasa cu statu mai miserabilu o aseriu chiaru numai alipirei de ritulu beserecei bisantiniu-ortodosse, era altii de contra, degenerarea limbei si a naciuinei o deduce în mare parte totu din esta cercustare. — Pentru cei cari au invetiata a medita evenemintele dupa causele descoperite prin istoria cea adeverala, care în viația popuilorü e acea ce este lumina întra plemintele naturei, nu ne însusimu nece o încercare ale împunna una seu alta parére, de care se voru fi tienendu, ci mai virtosu îi provocamu a ne înderepta la cale de ratacinu, era de consimtimu una, a ne da mana de ajutoriu întru combaterea abuserorü, ce se facu cu istoria din prejudece egoistice. Beserica crescina întemeiata pe libertatea convingerei de consciintia si prin acésta cu totulu independede dela statu, sfarima paganisulu din temelie, forä sa se fie ajutatü de arme; totu pe estu principiu redimata infrena si furiosele dispute relegionari, cele ce tendeu la sfasierea unitatei în credintia. — Catu ce se pierdu din vedere acestu principiu prin nisuirea de ase înaltia unä supra altei, peri si armonia, si pacea întra beserica, si statu. Cu însusirea titlului de patriarchu ecumenicu alu besericei din Constantinopole, fu costrinsa dissa beserica asi da în pretiulu apararei acestü titlu vanu independetia dela statu pastrata în decursu de 5 secluri si asia desvoltarea vietiei spirituale se facu serbitórea politicei statului, suptu care

geme pona astadi. Aici nu se mai distingu ale lui Dzeu de cele ce suntu ale cesariului, statulu si biserica suntu una, politica cu mediulocele ei e relegea, si resbelulu subjugatoriu ultima ratio a credintiei ortodosse.

Romanii ca naciuine izolata prin limba lorü de alte popóre cuprinse în intrulu marginilorü imperiului orientale, dupa ce limba gréca împiusa cu totulu afara pe cea latina nu numai din beserici, ci si din tóta administraciunea politica, cadiura la o sorte cu a barbarilorü din cuprinsulu acelu imperiu, catu pentru mediuloce de asi desvolta limba si asi pastra datinele strabune, seu mai apriatu, se despoiarä si de cea mai putina garantia a nacionalitatiei; carea ca nau apusu cutotulu, au celu putinu ca n'au degeneratu si mai greu, nu besericei seu cultului beserecescu de care sa tienutu, se póte atribui, ci mai multu pusaturei locului, circumstarilorü si eveneminteloru politicei, potemu dice chiaru numai providentiei cerului. Ce garantia au fostu si este pentru nacionalitatea romanilorü transdanubiai, seu cumu le dicemu a macedo-romanilorü, pentru ca se tiuu de cultulu besericei greco-bisantine? Acca, ca nece noi pe îi necerii pe noi nu ne cunoscu, ei noue ne dica blachuti, era noi le dicemu cutiovlachi? Au ce garantia este pentru romani din Besarabia si cei din Rusia, ca se tiuu totu de acea beserica? Unde suntu milioanele de romani locuitori ödinióra în provinciile romane Tracia si Thessalia s. a. numite de greci Megalovlachia, totu în partea Dunarei nordica, sen ca au adarmitu cu totii ca cei siepte coconi din Efesu, ca sa reinviesse deodata cu rescumpararea S. Sofie de suptu jugulu turcilorü? — Dicu inasa, cumca besericei greco-ortodosse avemu de ai multiemi ca mai suntemu la numeru si catu suntemu; o frasa fragmentata mai multu din fermentulu vanitatiei de catu alu nesciintiei si întrebuintiata a amurti cugetele si îndemnamentulu la colucrarea unei literaturae naciuinale uniforme, care sa coresponda atatu vietiei relegionare întielesuale, catu si cei sociale sen cetatióne. Putemu fi pre convinsii ca ultraortodosii prin afirmarea lorü cea ridedola cumca literatura si slovenitura cirilica e prototipulu si condiciunea fiintiei besericei ortodosse resaritene*) nu acea vrén a ne da

*) Vezi Nr. 102, 1853 din „Telegrafulu Romanu republicatu si în „Gazeta“ Nr. 2 1854.

sa întielegem, ca deca ii aru fi convinsi intru adeveru despre acea afirma, de catu ca suptu masca besericeii impiedica contielegerea la adoptarea literaturii nacionale cu litere latine. Beserica ortodoso-resaritena inainte de Fotie pona nu se rups: de catra cea romano-catolica, substa mai in 9 secluri si fora prototipulu, seu condiciunea sloveloru lui Chirilu, si anca nu numai intre greci, ci si intre romanii si sloveni cresciniti inainte de Chirilu si Metodiu; pentru ce daru acumu totu acea beserica sa nu mai pola substa pentru romanii fora de a se radina pe azbuchile lui Chirilu, ce li le impuse biciulu politiceii barbare? In care sinodu se canonisara aceste semne bastarde pentru romanii de a 5 nota caracteristica a besericeii? Au póte ca fatala desbinare a besericeii bisantino-ortodose de cea romano-catolica, prin cele patru puncte dogmatice pucinu insemnate, nu e de ajunsu garantita fora de prototipulu sloveloru lui Chirilu?

Adeverurile evangelice se conserbara si lamurira cu ajutoriulu limbелору greca si latina intro epoca, candu ceste doua limbe ajunsésera la culmea desvoltareii cei mai perfecte, prin care se facura nemuritoare si nestramutatoare chiaru precumu suntu nemuritoare si nestramutatoare si adeverurile evangelice, era traducerile mai tardie pe limbele populare, numai intru atata potu ave pretiu in catu stamu mai aproape de prototipulu origenariu seu cu catu esprimu mai genuinu întielesulu celu au acele adeveruri dupa genuinu, si natura limbéi in care suntu deposite; de unde se întielege, ca precumu limbele populare prin inaintare in gradulu culturei progresiva, de care suntu capace, se inavutiescu cu cunoscintie de idee noue, asia si traducerile originari, ca sa nu devina a fire litera morta pentru cei cari le audu, cauta sa se direga dupa stilulu literaturii noue cu acea luare aminte, ca sa nu se incarce cu neologismi, precumu olele de fertura ale cozaciloru rusi cu totu feliu de póme crude.

Exemplu suntu legile romaniloru in 12 table cuprinse si publicate in stilu popularu, care legi, pentru ca pe tempulu lui Cicerone numa filologii le mai întielegéu, debuiru sa se revéda si sa se reforme dupa indégintiele limbéi cei culte; insii populii sloveni au traduceru din cartile besericeii scrise in dialectulu vechiu ne întielesu de contemporanii de acumu, de cari se ajuta atatu in scole catu si in

besereca la propunerea invetiaturiloru crescine. — La rusi cartile testamentulu nouu suntu thiparite in doue columne una cu stilulu vechiu, si alta cu celu nou. Pentru ce romanii se fie condamnati a conserba negura slovenismiloru intrati in testulu cartiloru besericeii din nesciintia, au din preponderarea zelulu de pravoslavia, si a transplanta amarele frupturi ale neunireii si pe calea literaturii? —

Unu abonatu din Ungaria.

ДЕСАРМАРЕА МІ.ЩІЕІ РОМЪНЕ ПРИН РЪШІ

ДН АНГЛЪ 1854.

Деспре рѣшии́тьо́реа десармаре а знеі пѣрѣі дин реѣментълѣ алъ 3-леа ромънескѣ зрматѣ прии рѣшиі ла Бъзъ с'ас чигитѣ зп маре измѣрѣ де кореспондінде ши рапортѣрѣ прии челе маі излте зѣрналѣ езронене, прекъш ши ДН Газета пѣстрѣ, еарѣ рапортѣ колонелѣи Влѣдоіанъ Дикълѣ възврътѣ тотѣ ДН Газетѣ.

Дин тѣге дѣсѣ се паре къ зрмѣтѣо́реа кореспондіндѣ репродѣс ши ДН „Loid“ (газѣтѣ семіофѣ чіалѣ) а фостѣ маі деапрѣне информатѣ деспре тотѣ декрѣслѣ ачелѣи скандалѣ.

(Ка ачѣстѣ фантѣ дѣрерѣсѣ сѣ фіе пѣстратѣ маі вие ши пентрѣ історіе сокотимѣ къ ва фі къ кале а о изне аічѣ ДН Фѣіѣ, аша, дѣнѣ кѣтѣ о де скріе Лoidълѣ, ерѣ челемалте дескріерѣ се ворѣ аола ДН Газетѣ дела Нр. 66—74.)

Лoidълѣ скріе:

Бъкрешті, 19, Августѣ. Спирітѣрѣлѣ сѣнтѣ револтате ши дѣтѣрѣгате ла градълѣ челе маі палѣ. Казса ачестѣі дѣтѣрѣтѣчні есте о фантѣ а рѣшиіорѣ че авіа се пѣте креде, каре дѣсѣ тогши есте адеврѣтѣ, о фантѣ, каре атѣтѣ есте де варбарѣ, мінелѣсѣ ши ансѣ, дн кѣтѣ аї фі крезѣтѣ къ ачешш пѣ маі есте къ пѣтіндѣ.

Реѣментълѣ алъ 3-леа алъ арматѣі ромънештѣі (дн измѣрѣ де 1800 фечорѣ*) ста къ колонелълѣ сѣв Влѣдоіанъ ла Бъзъ, внде ера дѣтѣрѣвѣндатѣ ла конѣлѣ де пѣне ши де пісметѣ. Пе кѣндѣ рѣшиіі воіаѣ а се депѣрѣа (дела Бъзъ), еї пофѣгѣрѣ маі ѣнтѣіѣ пе колонелълѣ, дѣнѣ ачешш пе реѣментѣ ва сѣ се дѣкъ къ дѣншш. Колонелълѣ де кіарѣ, къ елѣ ачѣста пѣ о пѣте фаче фѣрѣ порѣш-

*) Дин карѣі дѣсѣ нѣмаі 280 ера де фадѣ.

на komandei sale din Băzrешті, ші къ елз е deterninatъ а нъ ені дін дѣръ къ рѣшіі; тотъш ачештіа съ дитреве не реѣментъ. Ачѣста днкъ се фъкъ ші рѣснвнелъ реѣментълзі ені дитокма на алъ колонелълзі. Атѣпчі рѣшіі зісеръ: Бине, дѣкъ воі нъ вреді съ мерѣці къ поі, съ фачетъ днкъ о ревістъ (revue), апоі съ не оспѣтъмъ зніі къ адѣіі ші съ не лъмъ рѣтасъ къз Ревіста се фъкъ.

Днъ ревістъ солдадіі ротъніі фъсеръ проваді а'шн пне пнште ле дн пірамиде ші а се ашеза ла меселе дитнсе. Се днкнъ знк тоастъ пентрв Димператълз Николае; солдадіі безрв. Акъмъ се рідікъ знк нъхаръ пентрв ферічіреа патріеі ротъненті; дн ачаа клннѣ тръне де солдадіі рвсешті се рънедъ дін локълз лоръ де пнѣдъ, се арнкъ престе артеле нъсе дн пірамиде ші ле дъкъ къ сіне. Атѣпчі ротъніі днтърнвріці де пірарѣ саръ дн сѣсъ; чі алте тръне се арнкъ престе дншнш, ді десартъ (de vaionete ші сьвіі) ді деспоіе ші де монъреле лоръ, лъсндзі нъмаі дн къташъ ші істене (ка орѣ че сьлатічі). Дн зрнѣторѣа зі депъртндъсе рѣшіі іас къ сіне днкъ ші тѣтъ мншдншеа ші провіантълз ротънілоръ ші кіаръ кай офіцерілоръ. Алаатъсѣръ дѣъ сѣте інші дін ачеі солдадіі депредаді къ ашеа важокъръ сосірѣ аічі. Търъврареа пентрв ачаа фантъ шншелѣсъ есте прекъмъ се маі зісе. естраордннаръ, еаръ тншіа волкъіторѣ нъ се нѣте дескріе Ротънілоръ челоръ рѣсіді ле есте рѣшіне де пріетнші лоръ, еаръ сімнатііле прнн фапта ачѣста лъаръ престе тотъ о греа ловітъръ. Челе дѣъ сѣте солдадіі депредаді ші деспоіеді сосндъ аічі мерсеръ дндатъ ла Снъгарълз (комъндантълз арматеі Херескъ *) ші пъвлірѣ дн салъ, vnde токма ера тасъ маре, пентрвкъа съ се пресмнтезе лшіі ѳспеділоръ сьі дн ачаа старе. Ачѣста вѣдеште зп кншпътъ маре дін партеа солдаділоръ, кнмкъ еі се дндестъларъ нъмаі къ ачаа рѣснвнаре; пентрвнъ отълз ачѣста ка знк възьтѣоръ че есте дитрв челя маі днтннез днделескъ алъ кьвннтълзі, а фостъ ачела, каре dede армата ротънѣскъ дн тнпіле рѣшілоръ, каре воісе а о внде къ тотълз ші дѣте соатълз на сь о скѣтъ дін дѣръ. Елз есте ачела, каре ла Олтепнда дн контра нѣреріі рѣшілоръ воісе а нне се се днтнште ачеі солдадіі

каріі н'аз воітъ а лъа парте ла ловіре. Ачѣстъ отъ днкъ тотъ се маі афлъ ла постълз сьъ, се гьтеште днсъ черчетаре аснра лзі, каре акъмъ дншъ ачѣстъ евенімънтъ дін зрнѣ се ва ші днтчепе ші не ачелъ прототнш алъ знк възьтѣоръ сервілз дъа ва тръніі.

Прекъмъ дн Бззвз фъ деспоіетъ педестрнмеа ротънѣскъ, тотъ ашеа ла Брѣла се рншрѣ тншрнле ротъненті. Аічі днкъ се атѣднрѣ ротъніі прнн о ревістъ дн содѣтате къ баталіонеле тнскълешті. Днъ ревістъ генералълз Мідерс къларѣ вені днпншеа фронтълзі ші днтрѣлъ, кнмъ се днтншлз къ днтре солдадіі ротъненті десертѣзъ ашеа тнлді. Чі солдадіі рѣснвнсеръ, къ чеі депъртаді нъ потъ фі прівіді ка десертѣрі, пентрвкъ еі с'аз дъсз ла Бăзрешті ші саз пресмнтатъ ла авторітѣділе лоръ. Атѣта нъмаі, къ ачеіаш нъ воіръ а мерѣ ла Рѣсіа, ші тотъ персоналълз артнлеріеі есте маі deterninatъ а тнрї, дѣкътъ а сьфері ка сь фіе дъсъ дн стрѣнпътате. Бине, зісе генералълз Мідерс, ашеа воі нічі къ мерітаді а нърта арме. Ашеа артнлернштн ротъніі фъсеръ днконднзраді, ді се лъаръ тншрнле, тоді кай, артеле днтнше, пнлъ ші кнвереле днн канъ. — Ачѣстеа се днтншларъ дн Бззвз ші ла Брѣла, ші ворвнмъ деснре ачеле фапте, пентрвкъ саз днтншлатъ пѣла ораше кншоскъте: — чі нъ се кьвіне а віта, къ деалтънълз дрншлзі де ретраѣере а рѣшілоръ пѣла тѣте сателе саз фъкътъ жафърі ші рѣпірі. Рѣшіі дъсеръ къ сіне тотъ че ле къзъ дн тнлъ, ші чеаа че н'аз пѣтѣтъ дъче. аз даѣе стрнкъчнші. Рѣшіі с'аз маі днтчеркатъ днкъ а лнсі сате ші днштърї днтрѣді де локвіторн лоръ шнш атѣді ка ші не вългарі ка сь трѣкъ „не вннекъвнпътателе кншнші днполо де Ністръ; локвіторн днсъ аз скннатъ де ачаа сѣрге престетѣтъ къ фъга прнн нъдърї ші ла локврі не дѣлтѣреа дрншлзі де тнскалн. Мълте сате нъ сьнт локвіте нічі пнлъ акъмъ. (Lloyd din 31. Avgst.)

Іаръ „Wanderer“ арѣ ачѣстеа:

Бăзрешті, 25. Avgstъ.

Днтншевѣстръ штнді, къ еъ нічі дѣкъмъ нъ сьнт пріетнш алъ дескріілоръ де parade. Еъ ат лнсігъ авъ скріе деснре нътрапеа трнзмфалъ алзі Омер Папа, кнндъ дннконтрѣ нътрѣрѣз лзі Іскендер Беі ші алзі Халнм Папа dedікасем кътева кьвннте. Чі възьндъ еъ, къ ла веніреа лші Халнм Папа токма ачеіа, карн маі пннте къ о лънъ се кьчерн маі тнлтъ ші маі аджнкъ днпншеа

*) Дн Херескъ дншъ фълате каріера шнлігаръ дн Рѣсіа . . .

ршилоръ, акъмъ ера дъншиі чеі дптъі каріі се-
къчлліа търкъліі, тревъе съ пь пьртърісеескъ,
къткъ ачестъ актъ de comedіе гредѡсъ ть дісгъстъ
дп градъля сънерлатівъ (пентръ тотала ліпсъ de
карактъръ)

Австрьгъндъ дела ачѣста (дела пьртареа оме-
нілоръ фьръ нічі зох карактъръ), іптрареа лзі
Омер Паша дп къпгала Цьреі ромъленгі а фостъ
маі прескъ de оріче са възътъ пльъ акъмъ аічі дп-
прівінда ачестъ атътъ грндіосъ кътъ ші плькътъ.
Фъві трізмѡторъ дпн Рома веке сѣс Сьлтанълі
Авдъл Меңід аневоіе і сар фі пьтътъ фаче о пріміре
маі възъ. Фрзтѡселе пѡстре кокѡне дптрекъръ
дпкъ ті не жпнітеа възвътѣскъ дп модъля деаші
маніфеста възкря лоръ (пентръ тьнтъіреа патріеі
де апънере ші а пацізней де контоіреа дп рзсісѣтъ
тоталъ.)

Че е фронтъ, прокіетъчизнеа лзі Омеръ Паша
претісѣ къ кътева зіле пайнте, прпн каре дьтнеалзі
апелѣзъ ла націоналітатеа Ромънілоръ, а штерес
дпкътъва пенлекъта дпгпъріре фькътъ de прокіе-
тъдізнеа лзі Халім Паша, деспре каре възсісѣт
алтъдатъ.

Німікъ дпсъ пь нѡте штерде ачеа імпресікне
револтѡторѣ, не каре о продъче неазгтъ de ръ-
шінетореа трактаре а челоръ дѡъ баталіоне дпн ре-
зіментъля постръ алъ треілеа ла Бъзъз прпн Ръші,
трактаре че а тьрвъратъ пь нъмаі не тѡте класеле
локзіторілоръ, чі ші не рзсофілі, пьтъръля кърора
ші алтъмінтреа са мікшоратъ фѡрте. Ез ве скрі-
сесет не ла тіпнъля съз, къ ръшіі лзасеръ артї-
леріа пѡстръ къ сіне (ші о постасеръ ла Сілістріа);
іаръ апоі ла Бъзіла фъ лзатъ ші ачѣста, къ ачеа
дїференцъ, къ аколо се скѡсеръ тьнъріле рзсешті
асъпра артїлеріштілоръ, каріі апоі фъсеръ десар-
таціі къ сіла.

Пьртареа чеа варваръ de акъмъ а ортодоксі-
лоръ ші дічілінаділоръ осташі аі Авгъстълі ші
преа евлавіосъліі пѡстръ протенторъ трече престе
тѡтъ дпгпъріреа дптръ атътъ, къ де ші ез пельнгъ
тѡтъ сілінда теа нічіодатъ п'ам потътъ дескопері
врео парге възъ ла остъшітеа рзсескъ, тотъш ез
пъ ть потъ детерміна ка съ кредъ тѡте ачелеа
къте дпні снъсеръ кіаръ шарторі окъ ладі; чі ез воііъ
съ ть конвінгъ дпн граіля съвофідерілоръ ті
ал солдаділоръ дпн баталіонеле ръшіпате

Съвофідеріі ші солдаціі аз пресімдітъ ѡреш
кътъ скопъля ршілоръ пентръ каре лісескъ къ-
вінтеле спре алъ карактѣріса, ші къндъ лі се поръп,
чі ка съші пльъ пьштеле дп пірамїде, маі тьлді

вптерѡфідері ші солдаці рьга къ deadісълъ пѣ
офідері. ка пь кътва съ кадъ дп кърсъ, пентркъ
сітгъ о възаре ла міжлокъ ші еі de алтъмінтреа
дпкъ п'аз нічі о воіъ de алтъ парте ла оспъдъ de
рѣтасълъ възъ алъ ршілоръ; чі колонелъля Вь-
доіанъ ші маіоріі лініпгтъръ не дпгріжіціі солдаці
зікъндъле къ съ пь азъ нічі о грікъ.

Чпне шгіе дѣкъ колонелъля, кареле, възвндъ
ка прпн трекътъ, се окънъ маі тьлтъ къ жокълъ
de кърді ші къ тоалета капъліі декътъ къ стъ-
дііле мілітаре, п'а сіпцітъ възареа нічі декътъ сѣх
къ елъ са темътъ de чева ші маі рьз.

Не къндъ ршіі фьръ весте воіа съ дькъ пьш-
теле пзсе дп пірамїде, солдаціі пошгріі сьрїръ
дела тасъ ші се дпчпсе о лзнтъ дпфрікошатъ
дпн пьтпні, къ каре окасізне къціва солдаці ромъні
стръвътъръ de лзаръ пьштеле ші рьпїръ не
маі тьлді ршіі, ва се сізне къ аз рѣта-
сѣ зпні ші морді. Дп кліпа ачѣста Колонелъля
ші маіоріі се арънкаръ ла міжлокъ ші дпкредпнда
не солдаці къ ршіі аз скосъ ла міжлокъ тьнъріле
дпкъркате ші къ оріче опънере ар фі депьртъ.
Еі астъдатъ авъръ френтъля, къчі дп адевъръ
ашеа съ ші дптъмпласе.

Къ тѡте ачестеа дпгьртъчизнеа солдаділоръ
пънъмаі асъпра М. Спътаръ Херескъ, кареле ка
звълъ че сьжїсе (пайнтѣ 1838) ла ршіі, de ла
дпченътъ стегесе ка міліціа пѡстръ съ се ватъ
асъпра Сьзеранъліі лецізітъ, чі ші асъпра пьмітъ-
ліі Колонелъ, есте фѡрте mare."

ЪМБРЕІ ІІІІ НІКЪ ГІКА.

(Дпн пос. лзі В. Ал.)

Тъ че-аі фост іп лъте атът de ізвіг!
Іпїтъ de зндер; сѡлет амърїт!

Маре аз фост таїна дьрерілор тале,
De-аі лъсат дп лакрїмі, de-аі лъсат дп жале.

Патріе. содіе, рѣде ші копїі
Че те пльнгъ не талъдъ трїстѣі вечпчічі!

Дар кът de грозавъ, кът de пепътрпнсъ
Аз фост ачеа таїнъ дп сіпъді аскънсъ,

Астѡел тъ de фїре ераі сіпцітор,
Ші ла-л алтор патїмі дълче ндърътор,

Астѡел шгіеаі фаче жертѡі неконтенїте
Къ дпн прагъл шордіі те-аі фі 'торс, ізвіте,

De гъндеаі че лакрїмі лаші дп зрѣта та,
De пзгеаі копїїі а цїі сьрѣта. . .

O! фіюць вьандь! змьрць тьмьт жьлть!
Azzi ть дін дьрмьд зндь ештї сосїть.

Кьм те пльнцє льмєа карє те-аз нєрдьт?
Кьм те пльнцє Цєара карє те-аз авьт?

Bezı ть вьльд пєгрь, поантеа'нтзєкєть
Карє нєстє інімі с'аз дьтїнс de-одать?

Cimđı ть de департе чє дешєрт кьмпїт
Ланї дьтрє прїєгїні карї те-аз їзвїт?

Omenirea трїсть аз нєрдьт дь тїнє
O Котоарь скьштї, зп їсвор de вїнє,

Patrıa зп разьт, пої зп фьрцьїор,
Копїланїї тїнерї фєрїчїрєа лор! . . .

O! вої, ланьзрї тайнїчї! вої, лєгьтєрї сїїштє
De копїл ал дьрїї, de om de ньрїнтє!

Vicari de їзвїрє шї de вїїтор
Чє'нгьнєдї дь калєї отьд трєкьтєор!

Voї, cimđıрі дьналтє а лє Omenirei!
Гласьрї шїнгьїоасє а Dămnezeirei!

Toate, дьтр'о клїпь, кьм de-адї ньрьсїт
Сьфлєтєї нєтєрнїк, гьндьї рьтьчїт? . . .

Astfel аз вьрьт соарга! шї кьнд єа вьрєштє
Отьд каде! . . . єарьа нє-а льї вьрть крєштє!

Отьд є о тайнь, вїадь льї зп вїє . . .
Сьфлєтєлор вьлєндє чєрьд є deackїє.

Чєл чє-аз фост о дагь шїтєрєх-с'аз дїн льмє
Ка зп фьлцєр їгтє, ка зп вал de спьштє.

Чєл чє рєсньндїг-аз вьнєрї нє ньтьшт,
Cingar, дь тьчєрє, зачє сьв шоршьшт.

Cingar, дьтр'єн кодрь, доаршє єл департе
De а льмєї сгмот, вїєрї тьмьт дешєртє.

Шьзпврай с'огьнєгь, жалнїк, лїн, зпнор,
De-ал кодрьлї фєрєштьг шї de-ал носєрь дор.

В I C Ъ Л.

Ерє о кьштїє льнгь,
Льнгь ка пьстїїл, ка шєаргєа de тьтть!

Cze, дь тайнь дьлчє, нє-а поудїї єєнїн
Ка зп вєс de авр льнєа пьлгїє лїн.

Ерєм нє-зп жал аврїг карє 'нтрєчєа вьнгьл;
Negrile льї коатє агїнцєа ньтьштьл.

Дь кьштїєа льнгь калєл тєх фьдїє,
Ерє а льї нїчєарє єарьа п'атїнцєа.

Ne дьчєт дь калє прєкьт вїєл дьчє,
Ка цєнїї de спїшть, ка доь пьльчє,

Сьзрєм вої нє льнє прєкьт гьндьл сьоарь
Кьнд їзвїрєа дьлчє ініма 'нпрєсоарь,
De-одать фьгьрїзї сьфьрїнд с'опрї.
Ел дь депьртєрє трєї змьрє зьрї:

Трєї фєчїоарє альє, палтє шї фьзтєоасє,
Дєкьт стєаоа льнєї стєлє маї воїсє.

Дь вєсєль хорь зшоарє сьлгє
Шї гласьл лор дьлчє нє рьнд дьтї кьптє:

— Ть чє-алєрцьї фьр'дє пьлчєрє

„ Дь кьштїєа 'нтзєкєть,

„ Вїн' сь афлї тьнгьїєрє,

„ Вїн' лє кьртєа тєа воєгьт.

„ Дь палєтєрї аврїга

„ Шї'н котєрї нємїстьїтє

„ Ц'оїє да зїлє фєрїчїтє

„ Ш'оїє фї роавє тєа цлєкєть.

— Ть чє-алєрцьї фьр' de дорїндь

„ Дь кьштїєа ньрьсїть,

„ Вїн' с'атїнг а тєа фїїюць

„ Кь-а тєа разь стрьльчїть.

„ А тєа тьндрь нємєнїрє

„ Вє сьзрє лє нємьрїрє

„ Шї de-о фалнїкь тьрїрє

„ Вє фї'н вєчї дьсфлєдїть!

— Ть чє-алєрцьї фьр' de їзвїрє

„ Дь кьштїєа чєа пьстїє,

„ Вїн' с'анрїнзї а тєа сїмьїрє

„ Лє ал драгоєтєї фьклїє.

„ Ал тьз сьфлєт, а тєа мїнтє

„ Вор гьстєа вєсєлїї сїїштє

„ Льнгь-о ініть фєрвїнтє

„ Чє тє-антєангь вє сь'нвїє!“

Їмїт de-ал лор кьптєк шї de-а лор зїмьїрє
Дьтї рєчєзїїє калєл . . . крєдь амьцьїрє!

Їн нєс ньмаї зьлєкь, єрєм фєрїчїт!

Їн нєс . . . єлє'н авр рьндїє аз сьрїг

Ші пвѣртинѣти хора не-о разъ де лѣнъ
Сав пѣдга дн черзри кѣтѣнд дмпревѣнъ.

Ле-авзѣис деасвпрѣти гласѣ дѣлче, дн,
Ка о шоптѣ влѣндѣ, ка зп влѣнд свѣпнѣ.

Ле възвѣз ка вѣдѣри, ка треі рѣндѣне,ле,
Ші ка треі стелѣде се пердѣрѣн стелѣ! . . .

Мѣ трезіис дн вісѣл че тѣ днрѣна.
Дн тѣчереа пондїі грїерѣл кѣпта.

ДОРЪЛ РОМЪНЧІИ.

Де-ар вреа възлѣ Дѣмпревѣз
Сѣтї аскѣлте дорѣл тез;
Де-ан авѣа зп копїлѣш,
Драгѣл мамѣі вѣцѣраш!

Кѣт е зїоѣ, кѣт е поапте,
Л-аш шоптї кѣ влѣнде шоапте.
Кѣт е поапте, кѣт е зї,
Тот ла сїнѣтї л'аш пѣзї.

Л'аш пѣзї, лаш дестїерѣл,
Мїі де сѣрѣтѣри і-аш да,
Ші -аш зїче пчетїшор:
Nani, nani, пѣзїшор!

Де-ар фї черїлѣ кѣ прїїндѣ
Сѣтїплїнеаскѣ-а тез дорїндѣ;
Де тї-ар да зп вѣдедѣ,
Драгѣл мамѣі воїнїчѣл!

Н'ар фї прѣнк маї фѣрїчїт
Ші не лѣте маї їзвїт.
Алт копїл н'ар фї ка ел
Мїтїтел шї фрѣтѣшел.

Оврѣжелзї ка де спѣте,
Н'ар авѣа сеатѣн не лѣте.
Н'ар фї окїї нїтѣрзї
Дѣлчї ка окїшорїі лзї.

Еар еѣ, тѣндрѣ шїкѣлїдѣ,
Не-а сѣі окї, не-а са гѣрїдѣ
Непчетат л'аш сѣрѣта
Сѣрѣта шї і-аш кѣпта.

Ші і-аш фаче-о дескѣнтаре
Сѣ ажѣпгѣ-н вігеаз таре,
Зп вігеаз че-ар стрѣлчї,
Кѣт н'аз фѣсг нїчї н'а маї фї.

Ші л'аш пѣне сѣ се кѣлче
Не-а л тез сѣн лѣгѣнат дѣлче,
Ші і-аш зїче пчетїшор:
Nani, nani, пѣзїшор!

FONDULU

pentru tiparirea cartiloru romane folositoare cu
pretiu catu se pöte mai estinu: „Rubrica deosebita
lunga Fondulu Reunionei F. R.“

Еселентїа Са Домнѣлз Мїтронолїтѣ рома-
нескѣАлександрѣ Стерка Шѣлѣцїз, не лѣнтѣ ма-
рїнїтїсѣа контрївїзїре пентрѣ фондѣ дн прѣгїз де
50 ф. т. к. пентрѣ вршїзїрї . . . . . 10 ф.
D. Andreїѣ Бѣлѣманѣ, локотенентѣ реу.
контѣ Страсѣлдо Nr. 61 дн Ферара Італїї 4 „
Domnѣ ч. р. локотенентѣ 1. дн реу. контѣ
Страсѣлдо, Георгїѣ Чопгарѣ вн Темїшѣра 20 „

Prїn D. профѣсорѣ де теологїѣ дн Вершїецѣ
Nicolaz Velia Tinkѣ:

D. Софронїѣ Івачковїч протопонѣл Бѣсерїчѣі
Алѣе . . . . . 1 ф.
„ Сенатор маїстрѣтѣлѣлїчї Andreїѣ Васїч 1 „
„ Адївнкт Черкѣлѣл Алѣсандрѣ Рѣсѣї ла
Оравїда . . . . . 10 „
„ Іосїѣ Фѣвр парох ла Крїчѣва . . . . . 1 „
„ Сїмеон Мѣргѣ днвѣдѣторїѣ ла Іладїа . 1 „
„ Сїмеон Недїч днвѣдѣтор ла Оравїда . 4 „
„ Теологїї: Nїколѣї Andreїѣвїчѣ, Ілїа Недїч
Іосїѣ Поповїч, Павл Таѣлѣ, Іоан Борловѣн,
Іоан Балїнт, Теодор Радѣ, Adám Pötha,
Mїхѣїл Іеретїа, Стефанн Дорка, Іоан Іовескѣ,
Георгѣ Гаснар шї Петрѣ Траїлескѣ, тогї . 13 „
D. Nїколѣлз Вѣлїа Тїнкѣ . . . . . 5 „
Prїn D. Вікарѣ алѣ Фѣгѣрѣшѣлзї Іоан Кїрїла 9 „
„ D. перѣдѣторѣ дн Лѣгош Demetrїѣ
Понавїда . . . . . 10 „

Сѣта 90 ф.

Адазгѣндѣ чѣї пѣвлїкадї дн Nr. 37. 154 ф.

Фаче сѣта 243 ф.